

גלילי ונרית לעירון בפרשת השבוע  
 ערכים בידי נחמה ליבוביץ  
 יו"ל ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים ולנוער  
 הסתדרות נשי מזרחי באמריקה  
 מחזורה מיוחדת בשביל ההסתדרות הציונית העולמית  
 המחלקה לחנוך ותרבות תורניים בגולה

**מקץ (תש"ז)**

מ"ג י"ד

הערה: לתחילת פרקנו וביחוד לסבות שגרמו ליעקב לשנות עמדתו ולשלוח את בנימין - עיין גליון מקץ תש"י, וכן תש"ב, ביחוד שאלה ג בגליון תש"ב.

**י"ד: ושלח לכם את אחיכם אחר ואת בנימין.**

**אבות דר' נתן** פרק מ"ג משנה ס':  
 יעקב נתנבא ולא ידע מה נתנבא, שנאמר: "ושלח לכם את אחיכם אחר ואת בנימין", "אחיכם" - זה שמעון, "אחר" - זה יוסף, "ואת בנימין" - זה בנימין כמשמרו.

**רש"י** ד"ה את אחיכם: זה שמעון.

"אחר" : רוח הקדש נזרקה בו, לרבות יוסף.

**רמב"ן**

ד"ה ושלח לכם את אחיכם אחר ואת בנימין.  
 נראה על דרך הפשט, כי לא היה שמעון רצוי אביו בעבור דבר שכם ולכן לא אמר: "את שמעון בני ואת בנימין", כי לא יזכרנו בשמו, כאשר עזבו במצרים ימים רבים, ואלו היה בביתו לחם, לא שלח עדיין את בנימין ויניחנו (=את שמעון) במצרים.

ורש"י כתב: "רוח הקדש נצנצה בו, לרבות את יוסף", ובבראשית רבה גם כן אמרו: "ושלח לכם את אחיכם" - זה יוסף; "אחר" - זה שמעון. ונכון הוא, כי נתן דעתו בעת התפלה להתפלל סתם גם על האחר - אולי עודנו חי.

ולשון אחר דרשו שם בבראשית רבה: רבי יהושע בן לוי מתר קריא בגלויות: "ואל שדי יתן לכם רחמים לפני האיש" - זה הקבה"ו שנאמר (שמות ט"ו): "ה' איש מלחמה", וכתיב ( ) "ויתן אותם לרחמים". "ושלח לכם את אחיכם" - אלו השבטים. "אחר ואת בנימין" - זה יהודה ובנימין, "ואני כאשר שכלתי" - בחרבן הראשון "שכלתי" - בחרבן השני, לא אשכל עוד, זה לשונם (בבראשית רבה). והכונה כי ירידת יעקב למצרים ירמוז לגלותנו ביד אדום - כמו שאמרש - וראה הנביא הענין מתחילתו והתפלל לשעה ולדורות.

1) מה הקשי הלשוני במסוקנו שעליו בנויים דברי המדרש?

2א) מה ההבדל בין דברי אבות דר' נתן ובין הדברים כפי שהם מנוסחים בדברי רש"י וע' ברמב"ן כיצד פרש את דברי רש"י.

3) התוכל להביא הוכחות לדברי הרמב"ן, שלא היה שמעון רצוי לאביו?

4) הידועים לך עוד מקומות בתורה או בג"ך, שבהם נמנעים לקרוא את משהו בשמו, מפני שאינו רצוי או חביב?

5א) הרמב"ן אחרי פרשו "על דרך הפשט" מביא גם את פרושו של רש"י ומוסיף "ונכון הוא".

וכי אין דברי רש"י אלה סותרים את דבריו "על דרך הפשט" ואיך יאמר "ונכון הוא"?

6) לדברי הרמב"ן האחרונים "ולשון אחר דרשו שם בבראשית רבה השוה דברי הרמב"ן.

בראשית כ"ד כ"ה ויקרא שם הבאר עסק.  
 "ל"ג ד" " וישלח עשו  
 "ס" " והיה המחנה הנשאר החל מן "והכונה  
 בזה, כי יעקב יודע".

"י"ז " ורוח תשימו החל מן "וסברו בבראשית  
 רבה כי יש בזה רמז"  
 ס"ג ט"ו " למה זה אמצא חן החל מן "הכונה  
 ביעקב, כי לא היה חפץ"  
 מ"ן א' " ויזבח זבחים החל מן "אבל הפסוק הזה  
 יש בו סוד" עד "זבחים רבים".

מתי דרך פרושו את סמורי ספר בראשית על פי כל הדוגמאות האלה?

עצה טובה: ע' בפרופ. הינמן: דרכי האגדה ע' 138

תשובות לשלוח לנחמק ליבוביץ, ההסתדרות הציונית העולמית, המחלקה לחנוך ולתרבות תורניים בגולה, ירושלים, ת.ד. 92.